

سازمان حفظ نباتات
معاونت کنترل آفات
دفتر پیش آگاهی

دستورالعمل اجرایی

کرم خوشه خوار انگور *Lobesia botrana* Denis & Schiffermüller

(Lep: Tortricidae)
grape berry moth

دفتر پیش آگاهی و کنترل آفات

نوربخش - تیرماه ۹۶

دستورالعمل شماره: ۹۶۰۴۰۴

بخش اول: اطلاعات آفت

اهمیت و ضرورت،

یکی از آفات مهم و کلیدی انگور می‌باشد، که در تمام مناطق ایران انتشار دارد. در تاجیکستان‌هایی که جمعیت آن به بالاتر از حد آستانه‌ی زیان اقتصادی برسد، خسارت سنگینی به محصول انگور وارد می‌سازد.

نحوه خسارت،

زمستان گذرانی آفت به صورت شفیره بوده و ظهور اولین پروانه‌ها در اوایل اردیبهشت می‌باشد. پروانه‌ها جفتگیری نموده و اولین تخم‌ریزی‌ها صورت می‌گیرد. ظهور اولین پروانه در اوایل اردیبهشت، اوج پرواز نسل اول در اواسط تا اواخر اردیبهشت، اوج پرواز نسل دوم در اواسط تیر و بالاخره اوج پراز نسل سوم در اواخر مرداد تا اوایل شهریور می‌باشد. بیشترین خسارت مربوط به نسل سوم آفت است. در مناطق سردسیر (آذربایجان شرقی و غربی) آفت سه نسل در سال دارد، در مناطق معتدل و گرم (شیراز) دارای چهار نسل در سال می‌باشد.

لاروهای جوان نسل اول از جوانه‌های گل دهنده و غنچه تغذیه کرده و روی آنها را با تارهایی می‌پوشانند. در برخی موارد نیز از جوانه‌های شاخه‌زا تغذیه کرده و در نتیجه سبب خشکیدن گل‌ها و جوانه‌ها و ریزش آنها می‌گردند. لاروهای نسل دوم از گوشت غوره تغذیه می‌نمایند. بر اثر تغذیه پوست غوره منظره خاکی رنگی پیدا نموده، چروک برداشته و حبه‌ها می‌ریزند. پوشانده شدن جوانه‌ها و گلها با تار، چروکیدگی و بد شکل شدن و ترکیدگی حبه‌ها از علائم خسارت آفت می‌باشد. لاروهای نسل سوم از انگورهای رسیده تغذیه می‌کنند. خسارت اصلی آفت روی خوشه‌ی انگور بوده و در صورت حمله شدید، خوشه‌ها از نظر ارزش غذایی، غیرقابل مصرف می‌گردند و علاوه بر آن، خوشه‌های آلوده مورد حمله‌ی انواع قارچ‌ها قرار گرفته و خسارت‌های ثانویه را بوجود می‌آورند.

در ارقام مختلف و کشت‌های آبی و دیم میزان خسارت آن متفاوت می‌باشد، به طوریکه در ارقامی که خوشه‌های متراکم و پوست نازک دارند، خسارت وارده بیشتر از ارقامی است که خوشه‌های کم تراکم و پوست کلفت دارند و همچنین براساس گزارشات استانها، در کشت دیم، نسبت به کشت آبی، خسارت به مراتب کمتر می‌باشد.

روشهای شناسایی:

رنگ عمومی حشرات کامل قهوه‌ای و روی بالها نوارها و لکه‌های روشن دیده می‌شود. لاروها به رنگ خاکستری متمایل به سبز و طول ۱۲ میلی‌متر می‌باشند. تخم‌ها به رنگ شیری متمایل به سبز می‌باشند.

بخش دوم: دستورالعمل اجرایی کنترل

روشهای پایش و ردیابی:

مبارزه با این آفت باید طبق برنامه‌های خاص و بر اساس اطلاعیه‌های پیش‌آگاهی به شرح زیر صورت گیرد:

۱- مشاهدات عینی: مراحل تکاملی تخم و خروج لارو را باید در نظر داشته باشند.

۲- در نظر گرفتن مراحل فنولوژیکی گیاه: زمان مبارزه در مناطقی که تله فرمونی استفاده نشده است بر اساس مراحل حساس گیاه اعلام می‌شود. بر این اساس نسل اول در مرحله غنچه و قبل از باز شدن گلها، نسل دوم در زمان غوره و نسل سوم در شروع آبدار شدن میوه می باشد.

۳- تله‌گذاری فرمونی: به خاطر مشکلاتی که در مشاهدات عینی به دلیل زندگی پنهانی حشره و پیدا کردن تخم در روی خوشه‌های تازه تشکیل شده وجود دارد و همچنین تنظیم یک زمان مبارزه در باغاتی که واریته‌های زودرس، متوسط رس و دیررس، به صورت مختلط کشت گردیده در استفاده از روش تطبیق مراحل فنولوژیکی نبات با مرحله ی خسارتزای آفت، و همچنین تغییرات غیرمترقبه شرایط آب و هوایی و متفاوت بودن نقطه‌ی صفر بیولوژیک آفت و نبات، استفاده از تله‌گذاری فرمونی در تاکستانها یک روش علمی و ساده برای پیش‌آگاهی زمان مبارزه در هر نسل می باشد (زمان نصب تله‌ها: اوایل فروردین تا اواخر شهریور و پایش جمعیت).

کنترل زراعی و بهداشت گیاهی:

شخم عمیق و یخ‌آب زمستانه جهت از بین بردن سفیره‌ها و کاهش جمعیت در سال آتی
جمع‌آوری و معدوم نمودن علفهای هرز سطح باغات و برگهای خشک ریخته شده در باغ
در تاکستانهای جدید الاحداث، توصیه به باغداران جهت استفاده از ارقامی که خوشه متراکم ندارند.

کنترل مکانیکی:

هرس هر ساله شاخه‌های اضافی و ازبین بردن آنها بعد از بر طرف شدن خطر سرمای زمستان

کنترل بیولوژیکی:

کاربرد *Bacillus thuringiensis subsp. Kurstaki* (طبق برجسب) جهت کنترل لاروهای سنین پایین

کنترل شیمیایی:

با توجه به پیک شکار تله‌ها و فنولوژی گیاه زمان مبارزه اعلام می‌گردد. در اینصورت می‌توان از سموم زیر استفاده نمود:

- اسپینوزاد (تریسر SC240) ۰/۲۵ در هزار
- تری کلروفن (دیپترکس SP80%) ۱/۵ - ۱ در هزار
- دیازینون (WP40% .EC60%) ۱/۵ در هزار
- فوزالون (EC35%) ۱/۵ در هزار

بخش سوم:

منابع:

اسماعیلی، م.: آفات مهم درختان میوه. نشر سپهر. ۱۳۷۵.
مس چی، م.: فهرست سموم مجاز کشور. ۱۳۸۶.
نوربخش. س.: فهرست آفات، بیماریها، علفهای هرز و سموم توصیه شده جهت کنترل آنها. سازمان حفظ نباتات کشور. ۱۳۹۵.

